

Remiss: Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2021:24)

Miljödepartementet har bjudit in Umeå kommun att lämna synpunkter på utredningen Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2021:24).

Sammanfattning

- ❖ Det behövs en helhetssyn på avfallsfrågorna som tar hänsyn till existerande system och regelverk samt de förändringar som beslutats samt förändringar som har aviserats. I dag är det oklart hur mycket avfall som tidigare räknats som verksamhetsavfall som ingår i det kommunala ansvaret.
- ❖ Utredningen anger att det blir små eller inga höjningar av avfallsavgifterna hos kommunerna vilket vi inte håller med om då frival kan innebära:
  - Kommunen behöver ha kapacitet för närmare 100 % av verksamheternas kommunala avfall. Samtidigt som det råder en stor osäkerhet kring volymer. Detta hämmar innovation och utveckling och inte minst viljan i nya investeringar.
  - Renhållningsansvarig begränsas i möjlighet till långsiktig planering med 6 veckors resp. 6 månaders respit på förändringar (ex. om en livsmedelskedja gör nytt val i en kommun)
  - Högre administrationskostnader för kommunen och renhållaren för frival-registrering, hantering och förändringar.
  - Snedvridning i kostnadsfördelning för kollektivet, vilket innebär högre avgifter för de som väljer ej frival.
- ❖ Det saknas en redogörelse av de ekonomiska och miljömässiga konsekvenser samt analyserna av säkerhets- och hälsoaspekter som visar att förslagen är bättre än det nuvarande systemet.

Umeå kommuns samlade synpunkter i detalj:

- Det är inte klarlagt varför återvinningen skulle öka bara för att en annan aktör än kommunen borttransporterar avfallet. Kommunalt avfallsansvar är inte orsak till bristfällig utsortering av förpackningsavfall i verksamheter. Vi förordar att gällande lagstiftning om utsortering av förpackningsavfall från verksamheter och källsortering av bygg- och rivningsavfall efterlevs i första hand.
- Införande av frival innebär att kommunen behöver ha kapacitet för verksamheternas samtliga kommunala avfall men kommer inte att på förhand veta hur stor kapacitet som kommer att behöva nyttjas. Detta innebär att kommunen behöver anskaffa eller upphandla en överkapacitet för både insamling och behandling av kommunalt avfall, med fördringar som följd som kommer att drabba avfallsavgifterna.
- Ett frival skulle öka antalet fordon och särskilt i samlad bebyggelse där kommunen både behöver hämta avfall från hushåll och ej frivalt avfall samtidigt som privata entreprenörer behöver hämta frivalt avfall.
- Det administrativa arbetet kommer att öka för kommunerna vid ett frival bland annat till följd av att kommunen åläggs att administrera anmälningar om frival och hantering av uppgifter för avfallsstatistikinsamling. Det kommer även behövas en utökad tillsyn av avfallshanteringen och avfallsströmmarna, som med stor sannolikhet kommer att gå över kommungränserna.
- Definitionen av "kommunalt avfall" är under utredning hos Naturvårdsverket. Ett införande av frival innan Naturvårdsverkets vägledning i frågan skulle innebära att det finns ett utrymme för tolkning om frival behöver göras eller ej beroende på avfallsfraktion, såväl av företagen som tillsynsmyndigheterna. Det hade varit en fördel om definitionen av kommunalt avfall hade klarlagts innan frival görs.
- Vad gäller alternativet med dispenser ser Umeå kommun svårigheter med hur en verksamhetsutövare som innehar kommunalt avfall skulle kunna visa hur avfallsmängderna skulle minska, som en av förutsättningarna för dispens. Uppkommen avfallsmängd är rimligtvis densamma oavsett om kommunen eller verksamhetsutövaren hanterar avfallet. Att bedöma om hushållningen med råvaror och energi främjas innebär en

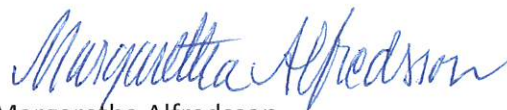
komplikerad prövning för tillsynsmyndigheten och, som utredningen också påpekar, höga kostnader för sökande företag. Vi bedömer att en dispensmöjlighet med föreslagen formulering endast skulle utnyttjas av ett ytterst fåtal företag vilket gör förslaget mindre relevant. Det är också oklart hur dessa ansökningar om dispens ska bedömas. Det finns risk för att bedömningen blir olika i olika kommuner.

- Det finns och har länge funnits möjligheter till utveckling när det gäller hantering av verksamhetsavfall och bygg- och rivningsavfall och där har vi inte sett någon stor utbredning i landet av smarta lösningar för återbruk och återvinning. Det saknas en redovisning på goda exempel i utredningen.
- Det framgår inte vilka delmängder som utredningen räknat på. En tolkning är att avfall både från dagligvaruhandeln och restaurangkök inklusive catering kommer att omfattas på ett annat sätt än tidigare på grund av avfallens kategorisering. Det bör innebära att avfallsmängder som kommunen ska ha kapacitet att ta emot och antalet frivalsregistreringar sannolikt är underskattade.
- Det saknas utredning och analyser om de ekonomiska och miljömässiga konsekvenser samt analyserna av säkerhets- och hälsoaspekter som visar att förslagen är bättre än med gällande system. Vi ställer os frågande till de siffror som redovisas i de samlade slutsatserna om frivalets konsekvenser i 10.7.
- Utredningen anger att det blir små eller inga höjningar av avfallsavgifterna hos kommunerna vilket vi inte håller med om då frival kan innebära:
  - Kommunen behöver ha kapacitet för närmare 100 % av verksamheternas kommunala avfall. Samtidigt som en stor osäkerhet av volymer hämmar innovation, utveckling och inte minst viljan i verksamhetens förutsättningar avseende investeringar.
  - Renhållningsansvarig begränsas i möjlighet till långsiktig planering/framförhållning med 6 v resp. 6 månaders respit på förändringar (ex. en livsmedelskedja gör nytt val i en kommun)
  - Högre administrationskostnader för kommunen och renhållaren för fler förändringar, tex en ökad administration och hantering av behållare vid kundbyten som kostar pengar och transporter.

- Snedvridning i kostnadsfördelning för kollektivet, vilket innebär högre avgifter för de som väljer ej frival.
- Konsekvenserna av fler transporter ur miljöaspekten har inte tillräckligt utretts då olika aktörer kommer till abonnenten för att hämta sitt avfall, samordning och effektivitet begränsas. I dagsläge är det många avfallutrymmen som betjänar både verksamhet och hushåll.

Hans Lindberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Margaretha Alfredsson
Stadsdirektör